

Nr 364.

Av herr **Henriksson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omläggning av skyddshemsverksamheten m. m.

Kungl. Maj:ts proposition nr 219 med anledning av tillkallade sakkunnigas betänkande rörande verksamheten vid skyddshemmen m. m. innehåller bl. a. förslag om ombildning av Råby räddningsinstitut till ett skolhem. Detta förslag förefaller icke vara tillräckligt sakligt motiverat.

Mot Kungl. Maj:ts förslag om uppdelning i upptagningsområden torde inga vägande skäl kunna förebringas. Däremot torde det vara föga välbetänt att inom det sydligaste upptagningsområdet göra Råby till skolhem och Ljungaskog till yrkeshem. På Ljungaskog saknas helt betingelserna för rationell jordbruksdrift, då däremot Råby i alla avseenden är väl ägnat som lantbruksskola. En mera rationell lösning vore att göra såväl Ljungaskog som Råby till kombinerade skol- och yrkeshem. På Ljungaskog skulle nämligen bedrivas undervisning i verkstadsarbete för klientel från städer och samhällen, på Råby bedrivas undervisning i jordbruk och trädgårdsskötsel för klientel från landsbygden. Som skolhem under Ljungaskog torde lämpligen Östra Spång kunna anordnas. De sakkunniga synas i någon mån ha beaktat här anförda synpunkter, då de å sid. 46 i betänkandets förra del förklara, "att någon överflyttning från Råby till Ljungaskog icke skulle äga rum av sådana elever, som avslutat sin skolgång och önska erhålla utbildning till jordbrukare utan att dessa skulle kvarstanna i Råby och där erhålla sin utbildning". Härigenom skulle dock en splittring av undervisningen i jordbruk och trädgårdsskötsel ske. Riktigare vore att förlägga hela denna undervisning inom området till Råby.

Till Råby höra ca 35 ha av Skånes bästa jord, vilken är synnerligen väl lämpad även för trädgårdsodling. Jorden befinner sig i bästa kultur. Till jordbruket hörande byggnader äro av förstklassig beskaffenhet, och för trädgårdsodlingen har redan blivit sörjt medelst drivhus och andra erforderliga anläggningar. Den till Ljungaskog hörande jordarealen kan betecknas som ganska dålig. För trädgårdsodling lämpar sig marken å Ljungaskog icke väl, och den dit hörande skogen kan icke anses vara av något större värde för den utbildning, som det här är fråga om.

Visserligen kommer större delen av skyddshemsklientelet inom upptagningsområdet från trakter, där jordbeskaffenheten är mera lik den å Ljungaskog än den å Råby. Men det är därför icke sagt, att flertalet elever efter skyddshemsvistelsen återgår till dessa trakter. Endast ett fåtal av skyddshemseleverna bli egna jordbrukare. De, som ägna sig åt jordbruk, bli i regel lantarbetare, undantagsvis i jordbruksbefäls ställning. Därför söker sig flertalet

av dessa elever till bygder, där avlönings- och andra förhållanden äro bäst, alltså till de skånska slättbygderna, där också behovet av arbetskraft är störst.

Det kan i detta sammanhang framhållas, att under det att å Råby för närvarande finnes plats för 50 elever och ett ytterligare platsutrymme för jämförelsevis blygsamma kostnader kan åstadkommas för ytterligare ett 20-tal elever och därvid erforderlig hänsyn kan tagas till åldersdifferentiering, man å Ljungaskog för den tilltänkta utbildningen måste räkna med en kostnad för uppförande av nya byggnader av omkring 200,000 kr.

En annan faktor av ekonomisk natur, som icke bör förbises, är, att Råby har sällsynt goda avsättningsmöjligheter, vad såväl trädgårds- som jordbruksprodukter angår. För Ljungaskog äro motsvarande avsättningsmöjligheter synnerligen små.

Även kan påpekas att personalen å Råby är anställd av landstingen i Malmöhus och Kristianstads län och ej mot sin vilja kan tvingas att byta huvudman, varför ett genomförande av Kungl. Maj:ts förslag skulle kunna betyda, att denna personal komme att överföras på övergångsstat. Detta i sin tur skulle komma att medföra ytterligare ökade utgifter.

Med stöd av vad som ovan anförts anhålla vi,

att riksdagen med avslag av Kungl. Maj:ts förslag beträffande Råby räddningsinstitut i Kungl. propositionen nr 219 år 1936 måtte vid eventuell reformering av skyddshemsverksamheten inrätta såväl Ljungaskogs som Råby skyddshem som kombinerade skol- och yrkeshem.

Stockholm den 28 mars 1936.

And. Henriksson.

Elof B. Andersson.

Jöns Jönsson.

Alexander Nilsson.